

هرم‌هایی عجیب‌تر از اهرام مصر

آشنایی با بزرگ‌ترین هرم باستانی دنیا در مکزیک، هرم پلکانی منحصر به فرد در گواتمالا، هتل هرمی در وسط شهر رم ایتالیا و ... که احتمالا نام‌شان را هم نشنیده‌اید

فاطمه قاسمی مترجم

پرونده

صحبت از بناهای هر می شکل که می شود ناخودآگاه در ذهن، اهرام مصر خطور می کند و کسی به ساخته‌های پیچیده در دیگر نقاط جهان فکر نمی کند چون کمتر به آن‌ها پرداخته شده است. ولی جالب این جاست که نمونه‌های خلاقانه‌تر از اهرام معروف مصر در سراسر دنیا وجود دارد. هرم از اشکال هندسی مرموزی است که در معماری باستان بسیار مورد استفاده قرار گرفته و در دوره‌های مختلف تاریخی در برخی از نقاط جهان که هیچ ارتباط جغرافیایی و فرهنگی با یکدیگر نداشته‌اند، این بناهای باستانی گاهی بسیار شبیه به هم ساخته شده‌اند. برخی معتقدند که این اهرام چیزی جز بنای یادبودی برای پادشاهان نیستند ولی برخی می‌گویند که این اهرام پراکنده روی سیاره زمین ماهیتی فرازمینی دارند. این دسته‌بر این باورند که این سازه‌ها مانند آنتنی برای دریافت انرژی سراسری جهان مورد استفاده قرار می‌گرفته‌اند و بشر در فناوری انتقال انرژی به‌حدی پیشرفته بوده که برای استفاده از انرژی موجود در اتمسفر زمین، به گیرنده‌هایی با فناوری شبیه به شارژرهای بی‌سیم امروزی نیاز داشته است! هر چه بوده است امروزه این نوع از هرم‌ها تنها به مکان‌های با ارزش تاریخی و گردشگری تبدیل شده و نمونه آن در عصر حاضر به عنوان هتل‌های هرمی، گردشگران زیادی را از سراسر دنیا به خود جذب کرده‌اند. در این پرونده برخی از این هرم‌ها را معرفی می‌کنیم.

هرم بزرگ چولولا|بزرگ‌ترین هرم دنیا

کجا؟ مکزیک

اندازه: ۱۸۲ هزار متر مربع مساحت با ارتفاع ۵۴ متر

مردم مصر اصرار دارند که هرم بزرگ جیزه در کشورشان، بزرگ‌ترین هرم جهان است اما در واقع این عنوان به هرم بزرگ چولولا به معنای «کوه ساخته شده توسط انسان» در مکزیک تعلق دارد. این بنا بزرگ‌ترین سازه تاریخی جهان، ساخته دست یک تمدن و با حجم کلی حدود بیش از چهار میلیون و ۴۵۰ هزار مترمکعب است که در کتاب رکوردهای گینس ثبت شده است. دلیل ناشناخته بودن این هرم بزرگ، پنهان بودن در زیر تپه خاکی و زیر بنای یک کلیسای اسپانیایی است. براساس افسانه‌ای در سال ۱۵۱۹ زمانی که آرتک‌ها می‌فهمند اسپانیایی‌ها به سمت شهرشان در حال پیشروی هستند، شب‌روزی کار می‌کنند تا این هرم را با خاک بپوشانند و مانع تخریب آن توسط دشمن شوند. در نهایت این حقه جنگی جواب می‌دهد و تا پایان قرن ۱۹ هرم از چشم‌های پنهان می‌ماند. اگرچه این هرم سال‌ها قبل از حضور آن‌ها در طول صد سال ساخته شده بود، اما از نظر آن‌ها یک عمارت مقدس بود. به تدریج که خاک روی هرم دچار فرسایش شد، باستان‌شناسان متوجه این سازه می‌شوند و با حفر تونلی ۸ کیلومتری در زیر کلیسا به داخل هرم راه پیدای می‌کنند و موفق می‌شوند قدمت آن را تخمین بزنند. اکنون حدود ۸۰۰ متر از تونل حفاری شده رابه گذر گاهی طاقی شکل و دارای روشنایی برای بازدید مردم تبدیل کرده‌اند.

تیکال مایایی|هرم‌های پلکانی منحصر به فرد

کجا؟ گواتمالا

اندازه: مساحت کل مجموعه ۱۶ کیلومتر مربع با ارتفاع ۷۲ متر

تیکال از حدود سال ۷۰۰ میلادی یکی از بزرگ‌ترین سایت‌های باستان‌شناسی و امپراتوری قدرتمند در تاریخ مایاها بود و در همین محل شش معبد هرمی از جمله بناهای تاریخی شان را ساختند. این محل به مکانی برای زمزه‌ها مشهور است و به گفته ساکنان محلی، ارواح قوم مایا هنوز هم در میان این خرابه‌ها و بازمانده‌های سرگردان هستند. در بالای بلندترین این هرم‌ها، مار دو سر قرار دارد. بعد از این که مایاها این محل را ترک می‌کنند تا ۸۰۰ سال در لایه لای جنگل‌ها به فراموشی سپرده و رهای می‌شود تا این که در سال ۱۸۴۸ میلادی توسط کاوشگران اروپایی کشف می‌شود. این اهرام دو نوع هستند؛ تعدادی به گونه‌ای طراحی شده‌اند که بالارفتن از آن‌ها ممکن نباشد چون مقدس بوده و نباید لمس می‌شدند و تعدادی برای بالارفتن از آن برای اجرای مراسم قربانی طراحی شده است. برخی از این اهرام سکویی در بالای خود دارند که از چند بنای کوچک‌تر تشکیل شده است، این کار نمادی از صعود انسان از زمین به بهشت بوده است. برخی از معابد دور اوپله در دو طرف و برخی چهار اوپله در چهار طرف معبد دارند. از آن‌جا که مایاها ستاره‌شناسان توانمندی هم بودند، از این سازه‌های بلند برای رصد آسمان و ستارگان استفاده می‌کرده‌اند.

هرم خورشید|تزیین شده با گل رنگی

کجا؟ مکزیک

اندازه: حدود ۶۳ متر ارتفاع و ۲۱۵ متر عرض

این هرم در سال ۲۰۰ بعد از میلاد ساخته شد. برای ساخت این هرم از سه میلیون تن سنگ و آجر استفاده شده و از هیچ چرخ، ابزارهای فلزی و حیوانات بارکش استفاده نشده است. نمای خارجی این هرم در اصل با گل رنگی پوشیده بوده است. در زیر این هرم ساختمان‌های قدیمی قرار دارد که احتمال می‌دهند مقبره هیران این شهر در میان دیوارهای سنگی آن باشد. باستان‌شناسان مجموعه‌ای از اتاق‌ها به شکل برگ شبدر را در درون این هرم یافته‌اند که تصور می‌شود مکان انجام بسیاری از آیین‌های مربوط به آتش و آب بوده است. هرم خورشید در ابتدای قرن ۲۰ بازسازی شد و در سال ۱۹۷۱ باستان‌شناسان یک راه ورودی ناشناخته ۹۷ متری کشف کردند که به سمت غاری می‌رفت که دقیقاً در زیر نوک هرم خورشید قرار داشت. بد نیست بدانید هرم خورشید از نظر حجم از هرم خفوپس در مصر بزرگ‌تر است. پله‌هایی که به بالای این اهرام منتهی می‌شود به بازدیدکنندگان امکان می‌دهد تا خود را به بالای هرم برسانند البته اگر اجازه‌اش را داشته باشند! هرم چولولا در مکزیک با ۴۵۰ متر عرض و هرم جیزه با ۲۳۰ متر عرض به ترتیب مقام اول و دوم را دارند.

زیگورات چغازنبیل|حیرت‌آورترین اثر تاریخی ایرانی

کجا؟ ایران

اندازه: ۱۱۰۲۵ متر مربع مساحت و دارای ۲/۵ طبقه با ۲۵ متر ارتفاع

زیگورات از کلمه بابلی به معنای بلند برای توصیف معابد طبقه طبقه استفاده می‌شود که آن را هرم پلکانی هم می‌نامند. تاریخ زیگورات چغازنبیل به ۱۲۵۰ سال قبل از میلاد می‌رسد توسط «اوتنش گال» پادشاه دوره ایلام ساخته شده است. زیگورات چغازنبیل بنایی است چندطبقه و به صورت مربع که طبقه اول آن از طبقات بالایی بزرگ‌تر و وسیع‌تر است و اطرافش حصارهای دایره‌ای وجود دارد. این بنا توسط رومن کریشن فرانسوی خاک برداری شد و به عنوان یکی

از حیرت‌آورترین آثار تاریخی ایران در سال ۱۳۵۸ وارد فهرست آثار باستانی و آثار میراث جهانی یونسکو شد. پیش از کاوش‌های علمی و باستان‌شناسی چغازنبیل، تپه‌ای بزرگ و شبیه یک سبذ برگشته بود به همین دلیل به نام محلی چغازنبیل معروف شد. این اسم مرکب از دو واژه «چغا» در زبان لری به معنی تپه و «زنبیل» به معنی سبذ است. یکی دیگر از شگفتی‌های چغازنبیل سازه‌ای یا سیستم دفع آب است. ابتدا این سازه را تصفیه‌خانه می‌دانستند که آب جمع شده در خارج حصار شهر را تصفیه می‌کرده و از طریق کانال‌ها در حوضچه کوچک درون شهر جاری می‌ساخته و مردمان از این حوضچه، آب مورد نیاز خود را تأمین می‌کردند. اما بر اساس پژوهش‌های جدید، این سازه برای دفع آب‌های سطحی درون محوطه شهر به کار می‌رفته و آب‌های حاصل از بارندگی را داخل شهر به بیرون هدایت می‌کرده است. بنای زیگورات چغازنبیل از آجر ساخته شده است و روی آجرهای آن نوشته‌های زیادی به خط ایلامی دیده می‌شود.

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

دو شنبه • ۲۶ آبان ۱۳۹۹
۲۰ ربیع الاول ۱۴۴۲ • ۱۶ نوامبر ۲۰۲۰
شماره ۳۰۵۲۴

۱۷۴۴

شناخت بیشتر
پوکی استخوان

۲

۴ توصیه طلایی برای
تشویق اصولی فرزند

۳

ماشین لباس شویی فقط برای
شستن لباس نیست!

۳

دوست هامون کم باشن ولی
خوب باشن!

گفت‌وگویی خواندنی درباره چالش‌های
روابط دوستانه

۴

هرم اور|معبدی که پایگاه نظامی شد

کجا؟ عراق

اندازه: ۲۸۸۰ متر مربع با بیش از ۳۰ متر ارتفاع

این هرم در اواسط هزاره سوم پیش از میلاد بر خلاف اهرام مصر با پله‌هایی از آجر بخته با کمک قیر یا گل برای چسباندن، برای یک شاه سومری ساخته شد. در هرم اور حفره‌هایی در لایه بیرونی معبد پیدا شده که احتمالاً برای این بوده تا به آب این امکان را بدهد از مرکز آن بخار شود. گفته می‌شود هرم اور از نگاه مردم محلی مکانی مقدس بوده است و فقط کاهنان قدرتمند سومری اجازه ورود به آن و اتاق‌های زیرزمینش را داشته‌اند. این مکان با گذشت زمان فرسایش یافت و یک بار در قرن ششم قبل از میلاد و بار دیگر در قرن ۲۰ توسط باستان‌شناسان مرمت شد. جالب است بدانید دومین بازسازی این بنا در دهه ۱۹۸۰ در زمان حکومت صدام، رئیس‌جمهور پیشین عراق انجام شد. او با قرار دادن لایه‌ای از آجرهای مدرن روی پلکان و نمای زیگورات، سعی در حفاظت از آجرهای اصلی آن داشت. اما زمانی که عراق درگیر جنگ خلیج فارس در دهه ۹۰ میلادی شد، صدام این هرم را تبدیل به پایگاه نظامی خود کرد و باعث شد خسارتی به آن وارد شود.

اهرام نوییان|گمشده‌ای در دل صحرا

کجا؟ سودان

اندازه: ارتفاع بین ۶ تا ۳۰ متر

این اهرام به اندازه هرم‌های مصر مشهور نیستند اما ارزش تاریخی بالایی دارند. در ۲۰۰ کیلومتری خارطوم پایتخت سودان، دره نوییا قرار دارد که حاوی یادگارهایی از سه پادشاهی باستانی سودان یعنی کوشیته است. این بناها به اهرام فراموش شده هم معروف هستند که در زیبایی و عظمت چیزی کمتر از اهرام جیزه ندارند اما کوچک‌تر از آن‌ها هستند. این اهرام حدود ۲۵۰۰ سال پیش و پس از اهرام مصری ساخته شده‌اند و در تاریخ کمتر به آن‌ها اشاره شده است. پادشاهان تمام تلاش‌شان را کردند تا اهرامی شبیه به هرم‌های عظیم مصری بسازند. آن‌ها برای هر یک از عزیزان خود هرم‌هایی می‌ساختند و امروز این دره شاهد بیش از ۲۵۰ هرم کوچک و بزرگ است که مجموع آن‌ها دوبرابر اهرام مصر است. پادشاهان نوییایی هم مانند همتایان خود در مصر جسد‌ها را مومیایی می‌کردند. به دلیل غارت و دزدی در دهه ۱۸۰۰ بیشتر اهرام در وضعیت نامناسبی قرار دارند و از برخی، چیزی جز ویرانه باقی نمانده است.

سسیتیوس|هرمی در دل شلوغی شهر

کجا؟ رم، ایتالیا

اندازه: ۳۷ متر ارتفاع با عرض حدود ۳۰ متر

پیش از این رم به بناها و سازه‌های باورنکردنی باستان‌شناسی‌اش مشهور بوده و نه هرم‌هایش. جالب است بدانید که هرم سسیتیوس در ست در مرکز این شهر قرار دارد. این هرم ۱۲ سال قبل از میلاد مسیح توسط قاضی رومی به نام سسیتیوس، مشابه هرم مصر ساخته و خود او هم در همین هرم دفن شده است. محل قرارگیری این هرم در وسط شهر کمی عجیب به نظر می‌رسد اما موقع ساخت این بنا، این مکان خارج از محدوده شهر بوده که با توسعه شهر رم، این مقبره در داخل شهر قرار گرفته است. هرم سسیتیوس از هرم‌های مصری نوک تیزتر و دارای شیب بیشتری است. در سال ۲۰۰۱ اتاق دفن بازسازی و در سال ۲۰۱۱ مرمت‌های بعدی آن انجام شد که بودجه آن شامل یک میلیون یورو از طرف تاجری ژاپنی تأمین شد. با وجود تأکید بر مرمت این هرم در سال‌های مختلف، به نظر می‌رسد هرم سسیتیوس قرار

باقی بماند.

